

MALI ISTRANIN



Mala pošta



Navršila je i deseta godina izlaženja našega lista.

Priznajte, po duši, jeste li zadovoljni s njegovim pisanjem?

Mi smo se mnogo trudili, da ga učinimo što ljepšim i što zanimljivijim. Znali smo, ako zavolite naš list, zavolite ćete i nas, našu Istru, naš narod u njoj.

Često smo ju, između redaka, spominjali, da je ne zaboravite. Pričali smo o njoj, o djeci našoj tamo, a narodu hrvatskom u njoj.

Znajte i ne zaboravite, da narod, koji se odrekne ma i jedne stope svoje zemlje, ma i jednog dijela svoga narodnog tijela, ne zavrijeđuje da se nazivlje narodom, ne zavrijeđuje da bude slobodan.

. . .

A sada još nešto! Kad ste već list primali i čitali ga, nalazeći u njegovim bogatim i raznolikim rubrikama sve što vas je moglo zanimati, sjetite se i svoje dužnosti prema listu.

12.— dinara na godinu je vrlo mala pretplata. — Kad smo mi s toliko truda i ljubavi cijelu godinu pisali, cijelu godinu štampali i razasli list na sve strane — a da za sebe lično nijesmo tražili nikad ni najmanje nagrade, jer radimo samo iz ljubavi prema zemlji o kojoj pišemo, prema nesretnoj Istri našoj, — smijemo tražiti i od vas, dragi naši čitatelji, da naša nastojanja poduprete time, da uredno podmirite pretplatu, koja će pokriti troškove štampanja.

Lijepo bi bilo, kad bi svatko, tko može, poslao povrh pretplate makar najmanji iznos u fond lista. Time bi platio pretplatu za one male siromašne učenike u Istri, kojima mi list besplatno šaljemo, da ga daleko od tudinskog oka, sami na paši, kriomice pročitaju i nasladuju se štampanom slatkom materinjom riječi, koje u školi inače nikada ne vide, niti čuju.

Dužnici, koji ste nemarni sjetite se toga i podmirite dug.

Prijatelji, koji možete i imate, pretplatite kojeg vrijednog i siromašnog dječaka na naš list.

Kad se nadete u društvu sakupite kakav mali iznos u fond lista.

SVIM DUŽNICIMA ŠALJEMO OVIH DANA ČEKOVNE UPLATNICE I NADAMO SE DA ĆE SVATKO ZNATI ŠTO MU NALAZE RODOLJUBNA DUŽNOST.

MALI ISTRANIN

GOD. X ZAGREB, SVIBANJ-LIPANJ ŠK. GOD. 1938/39 BR. 9-10

Na srebrnoj cesti u zvjezdanoj noći...

Pjesma u prozi

Topla svibanjska noć...

U dolini, uz vijugavu Savu, kupa se u moru svijetla grad.

Veliki grad.

Dižem se iz njega, koracam srebrnom cestom i gledam nebeske
puteve posute blistavim zvjezdama.

I tražim.

Tražim davno minule slike iz djetinjstva.

»Lipa mladosti moja...«

Tražim najljepšu, najblistaviju zvijezdu u zvjezdanoj maglici.

I nalazim je.

I slijedim je korakom djeteta. Ništa ne misleći, ništa ne znajući.

Istro, majko ostavljena! Živote života moga!

Tako te živo vidim za tih zvjezdanih noći — sam u tuđem kraju —
u svoj Tvojoj ljepoti.

Sve su lijepe uspomene, sva je sreća moja s Tobom povezana.

.....

A kad je zarudila zora i zabijelio bijeli dan, ja sam već
daleko izvan grada.

I ne znam više puta natrag.

Oдох iz njega da budem samo s Tobom. I ostajem s Tobom, nezaboravna
sirotice moja. Ostajem sa slikom Tvojom u sreću zauvijek...

I postadoh vrtlar. Sadim divne ruže u sreća onih najmanjih. Onih,
koji dolaze... Ruže Tebi posvećene.

Toplinom ih ljubavi svoje grijem, krvlju ih sreća svoga zalijevam....

A zaboravim li ikada, pri toj sadnji, Tebe — Istro Majko, neka me
zaboravi desnica moja. Neka mi klone zauvijek!

Neka mi klone zauvijek!

Zagreb, koncem svibnja 1939.

ERNEST RADETIĆ

Na koncu desete godine izlaženja

»MALOG ISTRANINA«.

Moj bratić Frane

(Nekoliko uspomena iz mog najranijeg djetinjstva u Istri.)

Dr. Srećko Zuglia, sveučilišni profesor u Zagrebu, prijatelj i suradnik našega lista, poslao nam je za ovaj jubilarni dvobroj nekoliko uspomena iz svoga djetinjstva. Rodom iz Gračišća, sela u srednjoj Istri, i on je, teško se — poput svih nas — probijajući kroz život, od malog seljačkog dačeta dotjerao do profesora i dekana našeg najvećeg učevnog zavoda: hrvatskog narodnog sveučilišta u Zagrebu. A ipak, kako ćemo i iz ovih toplih redaka razabrati, on je ostao vjeran sin one naše drage Istre. I on je jedan od đaka hrvatske gimnazije u Pazinu, koja je odgojila na stotine najvrijednijih istarskih sinova. Od đaka pazinske gimnazije — a oni predstavljaju 90% sve istarske inteligencije — svi su do jednoga ostali vjerni sinovi zemlje, koja ih je rodila, ne zaboravljajući je ni u jednom trenutku. (Opaska urednika).

U dalekoj prošlosti kao u nekoj čarobnoj maglici jutarnje zore gube se zlatni sancij moga djetinjstva. Blijede polagano, iščezavaju u omaglici i tonu u mračnu zaborav nekada tako žarki i živi dojmovi i doživljaji prvih godina moga života. Istina, ti dani nijesu bili onako blaženi i bezbrižni kao u druge djece koja žive u sretnijim ekonomskim prilikama. Čim sam prohodao i počeo da razabirem predmete i događaje oko sebe trebalo je kod kuće čuvati mladu braću dok su roditelji vani obavljali poljske poslove. Kad sam već navršio petu ili šestu godinu života došle su nove brige i još teže dužnosti. Trebalo je izgoniti marvu ljeti na pašu, a zimi na vodu te pomagati roditeljima u svim lakšim kućnim i poljskim poslovima. Ni po jada, da je to bila neka mirna i dobroćudna stoka, ali na žalost tako žive, lude i podivljale stoke nije bilo u čitavom selu. Još mi je danas neugodno pri duši kada se sjetim, koliko mi je muke i jada zadala, koliko sam puta, ni kriv ni dužan, zbog njene neobuzdanosti dobio od oca batina i oštih prijekora.

Bilo je briga, poteškoća i neugodnosti, ali je bilo i slobodnih časova. A ti su bili presretni i nezaboravni, osobito kada smo već u rano proljeće po još golim šumama i šikarama brali davlje šparoge i blušćeve, verali se po granama topola ili kestena, pa kad su nadošli dani kupanja, hvatanja žaba, rakova i ribica, ili kad smo u jesen u pećini ispod sela pravili mlado vino u burencima od svježih bundeva. U svim tim mladenačkim igrama i pothvatima bili smo vjerni i nerazdvojnivi družij moj bratić Frane i ja.

Ispričat ću vam jedan istiniti događaj koji će vam najbolje razjasniti naše međusobne odnose. Taj mi se događaj tako duboko usjekao u glavu, evo ovdje povrhu lijevog oka, da neću nikada zaboraviti mog dobrog Frane ni ako živim 100 godina. Ova duboka brazgotina na lijevoj strani čela ne potiče,

kako biste možda pomislili, iz kakve ljute borbe u svjetskome ratu. Ne, ona je mnogo ranije zadobivena, ni u ratu ni u dvoboju, nego u sasvim nejunačkom okršaju s Miškom, našim starim kućnim mačkom. Zadala mi ju je sprava, što mi je malo prije bio poklonio moj prijatelj Frane.

U moje vrijeme djeca na selu nijesu imala onako lijepih igračaka kao što ih danas imaju mnogi između vas. Za mene i bratića Franu bila je već sjajna igračka komadić razlupana tanjura ili grlo razbijene flaše. Frane je baš tih dana bio odnekuda dobio jedan flašni grljak. Koliko sam mu zavidao na toj krhotini stakla, koliko sam ga molio da mi ga pokloni. Ali on je ostao tvrd i neumoljiv. Ipak Frani je već bilo 6—7 godina, a meni tek 3—4. Za nj je igračka mnogo vrijedila, ali ponos i osjećaj časti još i više. Sporazumjeli smo se na koncu da će on meni pokloniti taj komadić stakla, a ja ću mu za to pred svima u selu, malim i velikima, odavati počast nazivajući ga »Vi«. Bilo je to za me teško poniženje, ali bez toga se igračka nije mogla dobiti.



Ondesoh ja slavodobitno svoju novu igračku kući, gdje je majka baš pržila srdjele. Imali smo naime tog dana u kući odličnoga gosta, koga je trebalo počastiti. Bio je to seoski župnik, koji je došao da kupi od oca burence slatkog i odbranog mladog muškata i da usput kuša i ostalo vino. Majka prži ribu, a stari se Miško nekako sumnjivo ofrkavao oko tanjura u kom su stajale ispržene srdjele. Ja sam odmah prozreo njegovu zlu namjeru i poduzeo korake da je osujetim. Držeći u lijevoj ruci moju milu i tako skupo plaćenu igračku, a u desnici nekakav prutić, otisnuh se u potjeru za starim kradljivcem, ali u zao čas. Nisam napravio ni pedesetak koračaja, kad padoh i udarih čelom o svoju igračku. Uplakanog i ogrezlog u krvi podigoše me neki susjedi i odnesoše kući na previjanje. Nesretna igračka, malo što me nije glave stajala. Otac ju je razbio u hiljade komada, a time je bio pocijepan i ugovor o počastima što sam ih dugovao svom bratiću Frani.

Ima još jedan drugi doživljaj s bratićem Franom, koji mi se također usjekao u glavu, istina ne tako duboko ni na tako vidnom mjestu, nego otraga na tjemenu. Čuvali smo ja i Frane stoku u Stranama povrh jednog potoka. Nad potokom se nalazila desetak metara visoka i nekih 5—6 metara široka gola strmina, nastala odronjavanjem zemlje. Frane mi predloži da pokušamo trkom preći preko te kosine. On se zaleti i uspije, kao stariji i jači, da se dočepa druge strane te kosine. Zaletih se i ja, ali se ne dohvatih kraja nego se otkotrljah u potok 5—6 metara duboko. Glavom sam udario o neko kamenje tako da gotovo izgubih svijest i dobih laki potres mozga. Oblivena krvlju, Frane me podiže, opere mi ranu u potoku i skine postavu s moje kape, pa mi tom prljavom krpetinom poveže ranu. Posadi me na magarca te odvede ranjenika kući.

Od bezbroj raznih događaja što ih doživih u društvu s Franom ispričaću vam još jedan, u kome zamalo što obojica ne izgubismo glavu, a to je naš put u podzemlje. Ima ispod našeg sela jaki izvor hladne vode, nazvan Bačva. On je zimi i poslije kiše tako jak da može tjerati neprekidno dva mlinska kamena u našoj vodenici, a ljeti je mnogo slabiji. Jednog ljetnog dana za vrijeme školskih praznika odlučismo Frane i ja da odemo u podzemlje kroz poluprazan otvor ovog izvora. Nabavismo negdje malu karbidsku lampicu, kakvom su se u to doba služili biciklisti i oboružani drvenim motkama uputismo se uzvodno podzemnim tunelom koji je služio kao korito ovom podzemnom potoku, da vidimo otkle dolazi voda. Voda hladna kao led. Trebalo je muke dok nam se noge navikoše na tako nisku temperaturu. Dubina vode bila je različita: negdje samo do gležanja a drugdje i do prsiju. Otvor tunela bio je također vrlo raznolik, negdje visok i širok po nekoliko metara, a drugdje nizak i tijesan da se jedva provlačimo. Krivudasmo ovim podzemnim rovom možda par sati diveći se usput malim slapovima i sigama koje su na mnogim mjestima visjele sa svodova. U tom mračnom i nijemom podzemlju obuzimala nas tjeskobna misao, što bi od nas bilo, kad bi najednom ostali bez svijetla. Bili smo sigurni, da se nikada ne bi mogli vratiti na površinu. Kad smo došli do jedne prostranije dvorane, strah da ćemo ostati bez svijetla toliko nas je bio obuzeo, da smo odlučili vratiti se što brže natrag. Nijesmo napravili ni pedesetak korčaja kad nam se svjetiljka utrnu. Pokušasmo da napalimo šibice, ali uzalud. Na nama je bilo sve mokro. Užas koji nas je tada obuzeo ne da se opisati. Tapkajući neprestano motkama ispred sebe, a rukama ispred čela i vrh tjemena mi smo se mukom spuštali preko brzica i slapova, provlačili kroz tjesnace i nakon tjeskobna puta od neka tri sata našli se na svijetlu dana mnogo brže nego smo se nadali. I kasnije smo se često spremali, ali nikada više ne smogosmo dovoljno snage da obnovimo i produžimo naš put u podzemlje kroz otvor Bačve.

Druže i prijatelju Frane, gdje su dani našega djetinjstva, gdje naše nestašne igre i lutanja kroz brda i doline rodnoĝa nam kraja? Tvoje kosti već davno trunu u Volinjskim močvarama. Progutao ih svjetski rat. Do tvoje djece i unučadi neće dospjeti ovo par redaka dragih uspomena i tople zahvalnosti za sve ono što si mi bio od prvih dana života, pa sve dotle dok te nije otrgla kruta sudbina od rođene grude, od žene i dječice, koja te nikada više ne vidješe. Tvoju djecu digoše s rođene grude, a našoj riječi zatvoriše puteve do njihovih srca i do njihovog potomstva. Druže Frane, počivaj u miru i budi sretan što nisi doživio današnjih dana, gorih od časne smrti.

Dr. Srećko Zuglia



Mala Nada u selu

Došla mala Nada
iz velikog grada
na selo kod djede
da se tu provede.

Pa se čudom čudi,
kakvi su to ljudi
koji cijelog danka
rade bez prestanka.

A nemaju svijetla,
tramvaja ni kina,
niti se prodaje
nigdje roba fina.

Djeca ne gledaju
izloge dućana,
nego po livadi
skaču preko dana.

Kod djede je Nada
ostala dva mjeseca,
igrala se s njome
sva seoska djeca.

Verala se svuda
od jutra do večē,
trčala i brala
raznovrsno cvijeće.

Pa kad došlo vrijeme
da se u grad vrati
reče dragom djedi
neka piše tati,

Da je njojzi ovdje
ugodno i fino,
da joj više nije
stalo ni za — kino.

Gabrijel Cvitan



Sijeno

Vedar dan je. Sunčane strelice
zabiše se u travnike sočne,
svijetle kose oboriše trave,
trave mlade, nježne, bespomoćne.

Smrt je prešla travnicima danas,
pale trave vilama prevrću,
a kad sunce sklanjalo se gori,
snažne ruke na hrpe ih zgrću.

Tovare ih visoko na kola,
za vožnju im čili konji skrbe,
na sve četir' strane seljaci su
istaknuli grančice od vrbe.

Kreću kola, mrtve trave voze,
oviija ih veče prvih sjena,
čitavo su ispunili selo
svi mirisi pokošena sijena.

Bogumil Toni



Pilići

— Što to nosiš u pregači? — zapita Ivo sestru Zorku, kada je ona jednom išla u kokošinjak.

— Jaja. Podložit ću ih kokoši, pa ćemo dobiti pilad — odgovori Zorka.

— Kako to? Zar su pilići u jajima? I juče sam pojeo jaje, ali u njemu ni traga piletu.

— E pa dà! Kokoš mora sjediti na jajima i grijati ih tri nedjelje dana. Onda se netom izleže pilad. Ustrpi se, Ivo, pa ćeš vidjeti.

Od onoga dana pitao je Ivo, svako jutro svoju sestru: Zorko, gdje su ti tvoji pilići?

— Još su u jajima. Čekaju da im naraste kljunić, te da probiju njime ljusku jajeta.

Napokon granu i očekivan dan i Zorka povede brata u dvorište.

Pustoga li veselja za Ivu! Koliko lijepih pilića! Svi su još bez repa i krila; žuti kao vosak. Zorka im baca prosa i mrvica kruha, a oni pobiru živahni i okretni. »Kvo! kvo! kvo!« kvoca kvočka. »Pi! Pi!«, odgovara pile svojoj majci. Ivo pruži ruku, da ulovi jedno pilence, ali kvočka zakriješti, a pilići svi u trk — kokoši ispod krila.

— Vidiš, Ivo; tako ih ona brani od jastreba i mačke — reče Zorka.

Kvočka vodi sada piplad po dvorištu. Čeprka po buništu, ali ne kljucka zrnca, nego ih pušta svojim pilićima.

— Kako je kvočka dobra majka, a oni poslušna djeca — govori Ivo.

— Ivo, gore dođi! — začu se glas Ivičine majke.

Ivo gleda piliće i ne miče se.

— Ivo! — zove iznova majka.

Dječak promatra kvočku i ne ozivlje se.

— Brate dragi — reče tada Zorka — ti hvališ piliće, što su poslušni, a držiš se, kao da ne čuješ, da te netko zove.

Ivo se na te riječi zacrveni kao rak, okrene se i u dva skoka stiže k majci svojoj.

Priradio: Vladimir Nazor



Modre oči lana

U zelenilu dugom
što mirise dava,
prostrla se nježno
poljana plava.

Zirkaju u svijet
cvijeća modre oči,
miluje ih sunce
i zvjezdane noći.

Leluja ih vjetar
za toploga dana
kad prolazi brazdom
procvaloga lana.

Bogumil Toni



U tuđinskoj školi

(Priča iz predratnog doba)

Iz sela ide samo njih dvoje u talijansku školu: Tone Žukvić i Jelica Bukovićeva. Prvoga je tamo natjerao otac:

— Neka! Bit će gospodin! — govorio Joško Žukvić, priprost, tupoglavac, koji je činio sve što bi mu zapovijedio krčmar Piero, doseljenik s onkraj mora.

Piero mu je nekog dana rekao kod čaše vina:

— Žukviću, ti treba da dadeš maloga u talijansku školu, a Žukvić mu je odmah odgovorio:

— Ne bojte se, šior!

I mali Tone morao je — tamo.

Jelica je bila opet sirota, bez oca i majke. Živjela je u neke tetke pralje i prala za gospodu u gradu. A otuđena gospoda u gradu zapjevala ubogoj ženi:

— Ili pošaljite dijete u talijansku školu ili nam ne dolazite na vrata.

I jadna tetka dala je Jelicu u talijansku školu.

Nekako je čudno bilo i Toniću i Jelici u toj školi. Učitelj mlad i visok gospodin crne kose i brade, rijetko se bavio njima. Govorio je samo talijanski, oči su mu gotovo uvijek gledale drugu gradsku djecu. Vidjelo se, da su mu mila. Često ih je milovao po licu i kosi. Nije čudo. Ta su djeca znala, što ih pita, pa bi odgovarala lijepo i lako. Višeput na njegovo pripovijedanje mališi iz grada smijali bi se slatko. Sigurno im je pričao nešto šaljivo.

Naši Tone Žukvić i Jelica Bukovićeva, naravski, ne bi razumjeli ništa. Sjedili bi na svom mjestu prekrštenih ruku i

gledali u učitelja, pa kad bi se druga djeca smijala — smijali se i oni. A sirote nisu znali za što!

Gradska ih djeca nisu voljela. Rugali se njihovim bosim nogama, otrcanom odijelu i crnome kruhu. Događalo se, da bi im poslije odmora priljepili komad papira na leđa, a onda bi cijela škola u smijeh i rug. Čula se galama čak i na ulicu. A njih dvoje žalosno i zastiđeno. Sve se pogledaju — a i sami se nekako trpko smiješe.

Uostalom su se gradska djeca držala daleko od njih, kao da ih se čuvaju, boje, što li? Jednom je došla u školu neka gospođa i zamolila učitelja, da joj maloga izvadi iz klupe, gdje je sjedio Tone.

Otada su Jelica i Tone sjedili sami kao zaboravljeni od svih.



Više ih je mučilo, što ih učitelj nije nikada pitao. Nekoga dana pričinilo se Tonu, da bi on znao odgovoriti na neko učiteljevo pitanje. Digne ruku i klikne:

— Mi š a!

Cijela škola prasne u grohotan smijeh. Sav crven i zastiđen pokunjo se jadni Tone pod burom smijeha, koji nije htio da se utiša... I sam se je učitelj smijao.

A graja nije prestala ni vani, poslije škole, na ulici.

— Mi š a! Mi š a! Razvikala se djeca za Tonom i smijala se gromko.

Maloj Jelici uzdrhtalo sree:

— Tone — lane curica — idimo brže!

Pohitiše. Buka se za njima smirivala. Eno ih već su izvan grada.

Idu oborene glave i ne govore ništa...

Sunce je zapadalo. Nekakva je ptica pjevala na grani sjetnu pjesmicu kao pozdrav danu, što umire — — — Umukla i ptica. Onda se začuo tih, pridušen jecaj. Tone podigne glavu.

- Jelice, ti plačeš? Zašto? upita družicu.
- Ne znam — odgovori ona — teško mi je. I zaplače jače.
- Jelice, nemojmo ići više u tu školu, pa nas i ubili.

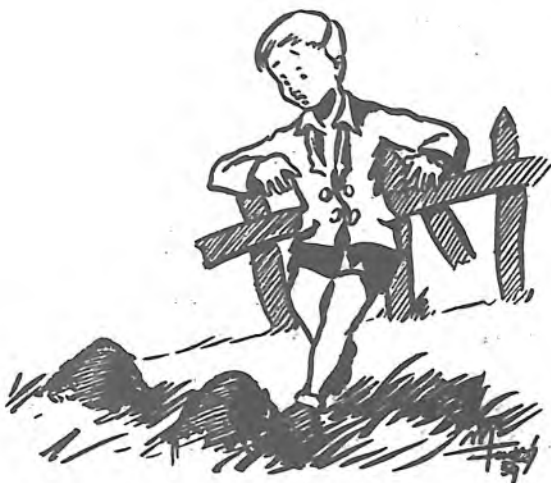
Sušak

Viktor Car Emin



Vulkan

Jednog dana
 Spazi braco u dnu vrta
 Dva vulkana.
 U grlu mu stane dah....
 A kad minu prvi strah,
 On majci dojuri:
 »Mamo, mamo,
 Gledaj tamo!
 Propašćemo ovog dana:
 U vrtu nam — dva vulkana.«



Mati sađe
 Da to zlo pronade,
 Pa se smiješi
 I sinčića tješi:
 »Ne budali,
 Sine mali!
 Kad u školu podeš,
 Znaćeš ti i drugi đaci,
 Da su ova »brda«
 — Krtičnjaci.«

Šime Fučić

Zastavica

Pomorski kapetan Ivo Bogdanić šeće obalom sa svojim jedincem Mirkom. Uvijek vodi kapetan Ivo svojeg sinčića sa sobom na šetnju, jer hoće da od njega učini valjana čovjeka, valjana pomorca.

Mali Mirko zanesen je za morem, u njemu je poziv u duši svih njegovih predaka pomoraca i more ga zove. To znade dobro kapetan Ivo, pa je zato i odlučio da ga poslije niže gimnazije upiše u nautiku (pomorsku školu).

I danas ide kapetan Ivo sa svojim sinom obalom, jer je to najmilija šetnja i sina i oca. Najednom reče kapetan Ivo Mirku:

— Pogledaj, Mirko, onog pijetla od lima na vrhu onog tornja. Tamo je postavljen kao zastavica — vjetrokaz i miče se i okreće već prema vjetrovima.

— Vidim — odgovori mu sin.

— Upozorio sam te na to, Mirko, jer se ti od nekog doba mnogo družiš sa Krunom, a meni se čini da taj tvoj drug nema nikada jednog svojeg određenog pogleda, već uvijek ide za onim što mu neki drug zadnji progovori. A to je pogriješka. U životu valja biti čovjekom čvrsta značaja, a pogotovo moramo to biti mi pomorci kojima je predan u ruke i brod i vojska. Svakako treba da i to znadeš, moj Mirko, kako ne znači biti čvrsta značaja, ako se čovjek tvrdo drži neke ideje u svojoj glavi, pa neće da je mijenja. To je tvrdoglavost. Značajan čovjek je onaj, koji ne mijenja svoj pogled na bilo što, prije nego li se uvjeri da je ona tuda ideja bolja i zdravija i pravednija od njegove. Mijenjati ideje samo zato, da se ide za nečim što je u modi ili da se nekome umiliš — ili iz lične koristi — — to ne, nikada ne!

I zato sam ja tebi Mirko i pokazao onaj vjetrokaz — zastavicu, a ti ga pokaži tvojem drugu Krunu, za koga inače čujem da je dobar đak i skladan dječak. Pokazao sam ti onoga pijetla na vrhu tornja, koji se okreće sad na istok, sad zapad, čas na sjever, pa opet na jug već prema vjetru što duva.

Moj dragi Mirko, svaka se zastavica složi odmah sa vjetrovom koji onaj čas vije. Kad dah vjetra okrene pod večer na jug, eto odmah i zastavica mijenja svoj pravac.

Moj Mirko, ljudi nalik na zastavice — limene pijetlove na krovu ili na tornju — nisu nikako cijenjeni u svijetu.

Split.

R. Katalinić Jeretov



Dva mala poštenjakovića

Jednoga dana pozvala nas je Jurićeva majka u vrt, da nas pogosti kruškama. Te su kruške slasnije od maslaca, slađe od meda i šećera. Dosta ih je samo pogledati, pa da ti zazubice narastu kao Učka visoke. Zato smo i vesela srca prihvatili poziv dobre Jurićeve majke i mogu vam reći, da smo u određeni čas bili svi na svom mjestu za stolom, što ga za tu svečanu zgodu namjestiše u vrtu pod granatu krušku. Bilo nas je neko desetak. Do vrtnih vrata stajala su dva dečka iz susjedstva: Tomo i Gašo. Ne znam zašto ali mi se s tim dječacima nismo rado družili. Nego u Jurićeve majke bilo dobro srce i ona ih je pozvala da uđu u vrt i da se posade k nama za stô. Oni ne budu lijeni, te skoknu u vrt i eno ih za stolom, a da nisu dobroj gospođi ni zahvalili na ljubaznom pozivu.



Gozba započe. Mila moja majčice, kakove li slasti u tim kruškama! Za njih ne treba zubi, one se na jeziku same tope — a ma upravo kao maslac.

Za stolom se čavrljalo, kao da se tu sjatilo tisuće brbljavih vrabaca. Tomo uvrebao čas, kad je mislio, da ga nitko ne vidi, dohvatio rukom jednu od najljepših krušaka, pa smuk! s njome u džep. U isti mah nagne se k njemu Gašo, i ja čuh, gdje mu tiho veli:

— Polovina bit će za mene, hoćeš li?

— Kakva polovina! — drugi će kao u čudu.

— Ha, ha! Misliš li, da sam glup i da nisam ništa vidio!

— Ja ne znam, što si vidio, ni što nisi vidio, — tek te molim da mi dadeš mira.

— Neka! Vidjet ćemo...

Osim mene nije o tom nitko čuo ni riječi. Gašo se okrene drugima, i uze da o koječem razgovara. Kad je došlo vrijeme, da malko poigramo, oglasi se Gašo veleći, da on znade neku

vanrednu igru. Svi navališe na nj, nukajući ga, da pokaže to svoje umjeće. Pustio je, da ga više vremena mole, po tom ustane na noge, uze sa stola krušku sličnu onoj, što ju je prije oteo Toma, pa reče:

— Gospodo, pogledajte dobro ovu krušku.

Neko ju je vrijeme okretao u ruci, onda nastavi:

— Ja ću ovu krušku sakriti u moj desni džep — evo ovako. A sada pazite. Silom moje volje učinit ću, da ova kruška pređe u džep bilo kome od našega društva, recimo... recimo... prijatelju Tomi.

Ujedared će okrenuvši se k Tomi:

— Molim te, segni rukom u svoj desni džep i položi na stô krušku, što ćeš je u njemu naći.

Tomo ublijedi jače, i u strahu, da ne bi društvo zamijetilo njegovu zabunu, nasmija se glasno, segne rukom u džep i položi na stô otetu krušku.

Svi zapljeskaše, a najviše Tomo, da sakrije svoju nepri-liku. Ali se lukavac nečemu odmah dosjeti, pa se gotovo u isti mah diže na noge, te će.

— Prijatelj Gašo izveo je krasnu majstoriju, ali ja ću izvesti drugu, koja će biti još čudesnija. Pogledajte ovu krušku, što je iz džepa prijatelja Gaše prešla u moj džep a otuda na ovaj stô. Ja je se, gospodo, ne ću ni dotaknuti, ali ću silom svoje volje učiniti, da ona odmah pređe u džep prijatelja Gaše. A što je najčudnije, kruška će i kada pređe u njegov džep ostati još uvijek na svom mjestu na stolu.

— Nije moguće! zabrujaše uokolo glasovi.

— Pazite: Jedan — dva — tri... Prijatelju Gašo, segni rukom u džep i položi na stô krušku, što je sada k tebi prešla.

Gašo se ugrize za usne, ali je morao poslušnuti. Izvadi iz džepa krušku i položi je do one prve. Bilo smijeha, i svako-
jakih tumačenja. Jedno vam mogu reći: Više nije nikome palo na um, da pozove u goste ona dva mala poštenjakovića.

Lujo Dorčić.



Mara

Povazdan ti mala Mara
po papiru nešto šara,
crta bebe, crkve, kuće,
danas bolje nego juče.

A sutra će jošte bolje,
jer u Mare ima volje,
a uz volju kad je dara,
tad čudesa čovjek stvara.

Gabrijel Cvitan

Dobro dijete

Bila uboga mati i imala jedinca sina. Mališan bio zdrav i rumen ko rumena jabuka, a vedar i nasmijan poput biserne kapljice rose.

Majka se tome radovala i svu svoju sreću gradila na sreći i budućnosti svoga sina.

Kad bi dječak večerom lijegao, dugo bi ona sjedila uz njegovo uzglavlje i pričala mu priče o dobroj i zloj djeci. Dječak bi slušao i slušao, a kad bi se majci orosile oči u svetom zanosu, a češće i u bojazni, da joj dijete ne krene krivim putem, uzdizao bi mališan glavu i hvatajući majku za ruku govorio:

— Ne boj se majko, ne ću biti takav!... Ja ću biti tebi uvijek dobar i poslušan!

Majka se rastapala od milinja i zahvaljivala Bogu, da ju je obdario tako dobrim i milim djetetom.

Dječak bi čitao to zadovoljstvo na majčinu licu, pa bi spokojno zaklapao oči i slatko spavao.

Ali ta sreća ne potraje dugo. Majka se razboli i umre.

Dječaku bilo je da svisne od tuge. U velikoj svojoj boli lutao je dugo putevima, livadama i šumama i gorko plakao.

Bogu se sažalilo uboga dijete, pa mu pošalje anđela, koji mu reče:

— Ne plači, dobro dijete, tvoja je majka u raju i moli Boga za tebe. Ona je duhom uvijek uz tebe.

Mališan se začudi i zapita:

— A je li ona i sada uz mene?

— I sada, milo moje dijete, — osmjehnu se anđeo ljupko pokazujući mu na sitno cvijeće, što je nicalo i cvalo do njegovih nogu.

— Ali to je cvijeće... sitno cvijeće!

— Cvijeće koje je nikhlo iz tvojih suza, iz kojega izbija dobra majčina duša, — poduči ga anđeo. — Ona će od danas nicali i cvasti svuda na uspomenu tvoje majke, koja je zadovoljna s tobom, pa i za to, da bude i drugoj djeci putokaz k usrećenju svojih roditelja.

Dječak zaplače, poklekne i poljubi cvijetak. Iz cvijeta se uto izvine ugodan miris opajajući razdraganu dušu maloga sirotana.

— U tom miomirisu sreća je i blagoslov tvoje dobre majke! — progovori anđeo i nestane ga.

Od tog dana cvate »majčina dušica« po našim putevima, livadama i šumama podsjećajući djecu na ono sirotanče, koje je svojom dobrotom, milinom i poslušnosti bilo Bogu toli ugodno.

Josip Kraljić

DJEČJA USTA

U kući zazvonilo zvonce. Potrči na vrata mali Jurić, a pred njim neki gospodin i upita ga:

— Je li otac kod kuće?

— Dà, gospodine.

— A znaš li ti, dečko, ko sam ja? Poznaš li ti mene?

— Poznam, kako ne, otac te uvijek zove:

Gospodin z a n o v j e t a l o !

U pustari

Neki je čovjek hodao pustarom i zabrinuto gledao na sve strane.

— Što tražiš? — upita ga neki Arapin, koji je upravo onuda prolazio.

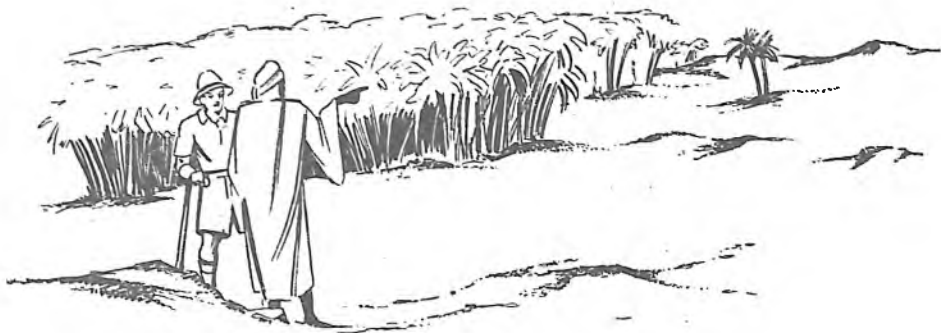
— Tražim prijatelja, odgovori čovjek. Putovali smo zajedno no jutros me nekoliko prevario san i on ode bez mene. Uzalud ga tražim već cijeli dan. Nema ga — pa nema. I meni dolazi, da očajam.

Arapin reče:

— Nije li tvoj prijatelj čovjek hrom i krupan?

— Jest, odgovori stranac grozničavo Zar si ga vidio? Kada? Gdje? Oh! kaži mi, kaži, gdje ću ga naći?

— Od jučerašnjeg sunčanog zapada do sada nisam vidio drugog čovjeka osim tebe, reče Arapin. Nego reci ti meni, ne hramlje li tvoj prijatelj na desnu nogu? Nije li u lijevoj ruci imao batinu?



— Ta ti si ga vidio, usklikne stranac. On hramlje, jer je sebi ozlijedio nogu. Ali kuda je prošao? Govori, jer ako ga ne nađem, umrijet ću.

— Tvoga prijatelja nisam vidio, prihvati Arapin. Ali prije tri sata prošao je ovuda neki čovjek odjeven u plavetno odijelo. Vodio je devu svijetle boje, slijepu na jedno oko i natovarenu datuljama. Onda je udario putem, što vodi u Damask, gdje ćeš ga i naći, ako se požuriš.

— Zar si ti vilenjak, da sve to znadeš? — usklikne stranac. Opisuješ mi prijatelja, a da ga nisi nikada vidio i k tomu govoriš o njegovoj devi i mjestu, kamo je krenuo... kako si to saznao?

— Inostranče, preuze Arapin, Bog je dao oči svima ljudima, ali se tek rijetki mogu služiti njima. Što sam god tebi rekao, mogao bi bio vidjeti i ti, da si se znao poslužiti svojim očima.

— Ne govori, prekine ga drugi. Ja sam gledao posvuda, ali vidio nisam ništa.

Arapin ne odgovori, već naznači strancu rukom, neka pođe za njim. Poslije nekoliko koračaja zamjetiš dva traga: lijevi je bio trag deve a desni čovjeka.

— Gle, reče Arapin, ovdje vidiš trag tvoga prijatelja i njegove deve.

A stranac odgovori:

— Vidim, istina, trag jednog čovjeka i jedne deve, ali to ne dokazuje, da je onaj čovjek bio moj prijatelj?

Arapin pokroči još nekoliko koračaja, pa će: — Pogledaj dobro i reći: Ne vidiš li kakove razlike između traga mojega i njegova?

Drugi postaja neko vrijeme, pa odgovori: — Tvoja se stopala udubljuju jednako u pijesak, a njegova nejednako. Jedna mu noga ugazuje jače od tvoje a druga slabije.

Na to reče Arapin: — Krupan i hrom čovjek gazi jednom svojom nogom dublje u pijesak nego li mršav sa dvije.

— Istina je, odvrati drugi, ali kako si ti uzaznao boju njegove deve i odjeće i otkuda znaš, da je deva nosila datulje?

— Zar je teško, odgovori on, raspoznati boju krpa, što ih je iz njegoih haljina otrgnulo trnje, ili boju dlaka, što ih je deva ostavila na mjestu, gdje se je odmarala? I govoreći tako, pokaza rukom prema mjestu, gdje je putnik ostavio iza sebe okrajak svoje odjeće.

— Vidim, otpovrne stranac, no po čemu sudiš, da je deva bila natovarena datuljama i da je bila na jedno oko slijepa?

— Zar to ne možeš razabrati sâm? — odgovori Arapin. Pogledaj: muhe se još kupe oko datuljina soka, što se je cijedio duž pješćana puta. A onda gle: Gdje god je deva brstila, brstila je samo na jednoj strani, naime na strani, gdje je mogla vidjeti.

— Uistinu, reče stranac, vidim da si ti oštrouman čovjek. No odgovori mi još na ovo pitanje: — Otkuda znaš, da nema nego tri sata, te je moj prijatelj prošao ovuda?

— Ali zar ti imaš zbilja samo za to oči, da njima ništa ne vidiš? reče Arapin prezirno. Pogledaj mjesto, gdje se je putnik odmarao u sjeni ove velike paome. Sjena je paome kao i igla na satu: i gle, upravo su tri sata prošla otkad je mogao imati hlada na ovom mjestu. S Bogom! Žuri se u Damask. Tamo ćeš naći prijatelja.

Iz engleskoga.

Idem kući...

Idem kući,
u selo,
pet sati ću putovati.
Idem kući,
dugo ne ću stati,
samo da me poljubi
moja starica mati.

Gabrijel Cvitan

Marica

Sunce se smije i nad morem i nad krajem. Lijep je ljetni dan i svi su domaći vani na polju. Žetva je u punom jeku. Svi su vani, samo je Marica, sitna curica, kod kuće. Ona je sama sa svojom lutkicom i sa velikim psom Šarovom. Roditelji joj rekoše, da zatvori vrata, ali eto ona je pred kućom na božjem suncu. Ta koga da se boji dobra, mala Marica. Ima svog čuvara, svog velikog Šarova, a njezini će kući još za vida. I Marica sjedi pred kućom, misli na dobrog djeda u drugom selu, koji će k njima u nedjelju. Alaj radosti, jer djedo priča kô iko: i o vilama, o crvenoj kapici i o junaku Kraljeviću Marku. I Marica pjevua sva vesela. Šarov je gleda umilnim okom, a pred njima rasiplje se sunce kô žeženo zlato po travi i drveću i po prašnoj velikoj cesti. S polja dalekih donosi vjetrić miris pokošenog sijena i pjesmicu cvrčka...

Vrijeme hrli, pa bogme Marica oćutila i glad. Dobra je njezina majka pomislila i na to, pa je Marici ostavila i kruha i mlijeka dà i maslaca i hladna mesa. Poskoći Marica u kuću a za njom Šarov, pa sjedne za stol u kuhinjici. Marica stala da jede, a Šarov je gleda i milo i ljupko:

— Čekaj, Šaro, veli mu Marica, čekaj bit će i za tebe.

Marica upravo da će prvi zalogaj u usta, kad se neka čudna, velika sjena proširi po podu. I ukaza se čovjek otrcan, blijed, neobrijan, plašnih očiju. Preplaši se Marica, a Šarov zalaja. Ipak dobra Marica pogleda još jednom neznanca sa velikom štapinom u ruci, pogleda ga onako blijeda i otrcana, pa pomisli:

— Gladan je — i prozbori mu slatko:

— Sjednite kume, a ti Šarove u kut! Vi ste sustali i zaprašeni. Ja ću vam donijeti mlijeka i hljebac kruha, pa i mesa imadem. Majka i otac su mi na polju, ali u nas imade svega. Poslužit ću vas lijepo kô da sam vaša kćerka...

...I na te riječi orosi se oko skitalice. Marica ne opazi suza, jer je zaposlena, da redá pred njime dobru hranu.

— Jedite samo, jedite, dobri čovječe. Kad se neznanac natio, Marica otrča u sobicu, pa donese svoju novčarku. U njoj su dvije lijepe svijetle desetače, koje joj darova babo o imendanu.

— Evo, uzmite i tako vas ne će moriti glad. I uruči mu Marica jednu desetaču. Maljušna curica misli, da mu je poklonila gospoštiju. Skitalica ode dalje svojim putem i poljubi Maricu u čelo, a Marica zapjeva pred kućom razblažena i sretna. I skitalica se gubi po prašnoj cesti i dršće s pomisli, gdje je on mogô i ugušiti onaj zvonki, srebrni glasić.

Marica ne zna — i to ne će nitko nikad doznati — da je onaj čovjek hajduk i lopov na glasu. Doćuo on, da su Ivačićevi — Marićini roditelji — na polju, pa se uputio u praznu kuću,

da krade i otimlje. Ali eto Marica progovorila, Marica je lijepo dočekala nesretnog skitalicu, nahranila ga i napojila i služila ga »kô da mu je kćerka« i sad je otrcanac kretao u svijet čvrstom odlukom, da postane čovjekom. I sve za to, jer se našlo na njegovom putu dijete angjeoske duše.

I Marica pred kućom gleda za bijednikom i nevino mudruje u sebi:

— Ali za što mi ono reče: »Dušice, drugog puta ne otvaraj svakome kućna vrata, jer imade zlih ljudi na zemlji?

Ona ga je začudno pogledala i odvrátila mu:

— Zlih ljudi? Nema ih. Svi su dobri, svi poput vas.

I od tog trena preporodi se u dobrotu i blagost hajduk i otimač.

Rikard Katalinić Jeretov.

Pastir

Ja sam pastir mladi, sin gorskoga sela,
živim u visini gdje caruje mir.
Žedu gasim vodom planinskoga vrela,
glad mi utažuje kruh i ovčji sir.

Ne znam za raskošja ni svjetovne časti,
nikad u životu još ne vidjeh grad.
Ali moje srce ima svoje slasti:
brz sam kao jelen, zdrav, krepak i mlad.

Kad progonim ovce kraj šumskih litica,
pozdravlja me lahor i potokov glas.
Na putu me prati zbor veselih ptica
i vjerni pratilac moj kudravi pas.

Drugovi su moji zečevi i srne,
veremo se skupa niz obronak strm.
Ne bojim se vuka, niti noći crne.
Poznam svako stablo, svaki cvijet i grm.

Gledam kako zvijezda posljednja se gasi
i iz krila noći izvlači se dan.
A kad sunce zlatom vrhunce ukrasi,
tad molitvu Bogu šaljem razdragan.

Gabrijel Cvitan

KLOK i JOŽIĆ



Dragi uredniče!

Znam, da ste se svi vi oko našeg »Malog Istranina« neobično začudili, kad nijeste za posljednji broj lista dobili naš uobičajeni izvještaj.

Molimo vas, da nam oprostite, ali nam to zaista nije bilo moguće. Živjeli smo u jednoj špilji, sasvim kao odrezani od svijeta, poput onih starih pustinjaka. A evo kako je do toga došlo:

Zadnjiput, kad smo se javili bili smo u koloniji Kenya, odakle smo se uputili u unutrašnjost među crnačko pleme Masai, koje se smjestilo podno najviše afričke planine Kilima Ndžaro.

Ovo je jedan od najljepših krajeva, što smo ih dosada vidjeli. Dok dolje na podnožju brda vlada tropska vrućina i buja divno zelenilo, po obroncima planine vide se sniježne poljane, kojima je naročito vrhunac sav okružen. Brdo je vulkansko i puno ugaslih kratera iz kojih je nekada sukljala vatra i dim, a danas su u njima prozirna gorska jezera, prepuna ljekovitih voda.

Po proplancima pasu stada volova s neobično dugačkim rogovima. Crnci se sve više povlače u unutrašnjost divljih šuma, izbjegavajući bijelce. Neka su plemena još sasvim divlja, a bome i opasna.

Među jedno takvo pleme zalutali smo i mi. Noga bijelca nije nikada stupila na njihovo tlo, zato su se to većma začudili, kad su vidjeli mene i Kloka. Ovakvu vrst majmuna kaošto je Klok nijesu još nikada vidjeli, a pogotovo im nije išlo u glavu, da on s čovjekom tako druguje, da jede s njime, spava i hoda baš kao pravi čovjek.

Njihov čarobnjak, koji se je pobojavao valjda za svoj povlaštenu položaj, stao je huckati crnce proti nama. I jednoga dana, kad smo se najmanje nadali navali na nas čitava rulja crnaca, oboružana kopljima, sjekirama i otrovnim strijelicama.

Ja sam odapeo nekoliko hitaca, ali njih je bilo toliko da ih ne bih bio mogao ja sam sa svojim Klokom nikako nadvladati.

— Ne preostaje nam drugo nego da bježimo — rekoh Klok, koji u znak da me je razumio mahne nekoliko puta repom, a nato podbrusi pete i odmagli što su ga noge nosile.

A ja bježi za njim, što sam brže mogao i jedva sam ga stizavao. U grdnoj smo se mucu našli. Kuda ćemo, kamo ćemo? Pred nama neprohodna prašuma, prepuna zmija, otrovnih komaraca i ljutih mravi, a za nama razbješnjeli divljaci, kojih je bilo više nego pčela u roju.



Trčeći tako kroz selo prema šumi, opazismo najednom golemu neku klisuru, usred koje je zijevala crna špilja. Pred špiljom bila su dva ogromna kipa, koji su predstavljali neka crnačka božanstva.

— Na desno, Klok! kriknem, jer mi je u tom času nešto sunulo u glavu.

I Klok se zbilja otisne na desno prema klisuri.

Iz stotine se crnačkih grla izvine usklik straha i čuđenja.

Ja se okrenem i vidim da su divljaci počeli zastajkivati. Znak da su se bojali približiti crnom ždrijelu špilje, koja je bila smatrana hramom nekog njihovog zlog boga.

— Samo bez straha, Klok, ravno u špilju — kliknem, a Klok smuk! u guduru i nestane u tamnom ždrijelu. Ja za njim.



Špilja je zaista izazivala strah i užas. Protezala se duboko u nутrinju zemlje, vlažne kamene sige visjele su sa svoda poput groznih zubi u crnim ustima kakve nemani. Ali u njoj je nama bilo ipak udobno. Dok je vani sunce žarilo i palilo, ovdje je bio prijatan hlad.

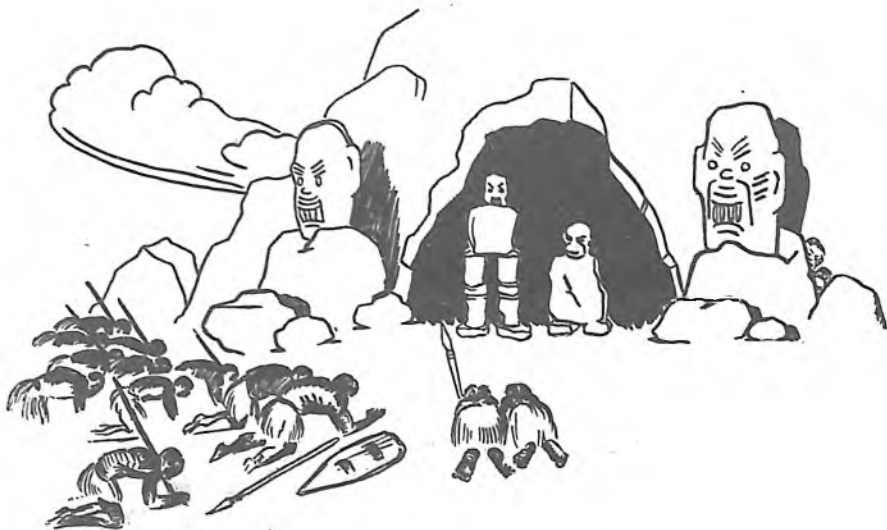
— Žurno, Klok, da ih nasamarimo do kraja — rekoš ja, a Klok, pametna životinja, brzo me je razumio.

Počeli smo valjati prema ulazu veliko kamenje, pa smo od njega podigli dva neobična kipa: noge, trup i glavu. Komadom ugljena, što ga nadoh pred špiljom od davno ugasle vatre, našarao sam na okruglim kamenim glavama oči, uši, nos i zube, tako da su kipovi upravo strašno izgledali.

A Klok, majstor, kako je samo svoj kip iskitio. Njegov je kip bio nalik na njega samoga. Ogromna nekakva majmunčina, crna, ugljenom išarana, rutava od mahovine, izazivala je strah i trepet.

— A sada što Bog da — rekoš i sklonih se iza jednog kipa, a Klok do mene i čekasmo.

Ne potraja dugo, a roj se crnaca stane približavati sa strahopoćitanjem. Opazivši na ulazu u špilju dva ogromna kipa, kojih do tada nije bilo, a koji su bili sasvim nalik meni i Klocku, stanu kao ukopani. Ali samo kratak čas. Najednom se kao na zapovijed svi bace ničice i stanu pjevati, urlati i lupati se u prsa kao divlji.



Klok se stao kreveljiti od smijeha i da ga ne zadržah bio bi i on počeo skakati i plesati.

— No, sad izgleda da smo spašeni — šapnuh Klocku. — Oni se u ovu špilju sigurno ne će usuditi.

— A ham — ham?! — zamumlja Klok.

— Zbilja, to me zabrinjuje — kažem ja. — Treba jesti, a mi nemamo ništa sa sobom...

Medutim tek što sam to izrekao, a ono ugledah kako njihov čarobnjak i još par poglavica vuku čitave košare voća, mesa, slatkog nekog pića i svakojakih njihovih đakonija da ih žrtvuju ovim čudnim božanstvima.

Kad su dovukli hranu pred špilju, povukosmo se Klok i ja u unutrašnjost špilje. Kao na zapovijed stadosmo odjednom urlati, pjevati, derati se i kričati što su nas grla nosila.

Crnci pustiše košare i dadoše petama vjetra, poplašeni kao jato jarebica. A i bilo je da se prestašiš. Naše urlanje i vikanje odzvanjalo je špiljom kao strašna grmljavina, jer se je jeka odbijala na sves trane...

Kad su divljaci pobjegli Klok se stao smijati, a ma da pukne od smijeha. Odmah se baci na košare voća i udri jesti, da mu se sladak sok cijedio niz bradu. A nijesam bome ni ja zaostao za njim. Gladan i izmoren stao sam jesti ko vuk. A bilo je slasno: pečene jarebice, mlado janje, banane, kokosovi orasi, datulje, med, sve je to bilo ondje rasprostrto.

Dugo smo tako živjeli dobro čašćeni i gošćeni, lijengareći u špilji, ali nam je konačno i to dojadilo. Jedne smo noći naprtili na leđa koliko smo mogli raznih jestvina i otišli niz rijeku na splavi, koju smo sami sagradili.

Za tri dana puta stigli smo vozeći se niz rijeku Tanu k moru. Ovdje u gradiću Lamvu predajem vam ovo pismo i nadam se da ćete ga dobiti na vrijeme tako da ga možete objaviti u lipanjskom broju »Malog Istranina«.

Mnogo pozdravljamo Vas, gospodine uredniče, i sve čitatelje i pretplatnike vašega lista.

Vaši Klok i Jožić

Opaska. Evo ovdje se je potpisao i Klok Umočio je rep u crnilo i pritisnuo njime svoj žig na papir.

Napisao: Ernest Radetić

Tko umije, njemu dvije

Zidari gradili na pustom otočiću kuću. Minulo podne, a s kopna još nema barke, koja im svaki dan dovaža hranu. Ljudi ogladnjeli, i jedan će između njih: »Hajde, da svarimo ono desetak jaja, što nam preostade od juče. — Dobra ti je, povladiše ostali i najmlađi od njih pođe u drvenjaru po jaja. Ali kad je trebalo naložiti vatru, nema žigica, nema ni kremenata ni gube. Gladni se zidari rastužili i pokunjili. U to se jedan od njih lupi šakom po čelu, pa će: — Alaj smo pametni! Dederete, počekajte, pa da vidite gozbe. Rekavši to, trkne do jame, u kojoj je bilo živo vapno i izvadi nekoliko komada i vrati se k svojim družima.

— Što ćeš bolan, s tim vapnom? — upitaše ga u čudu drugovi.

— Strpite se časkom, reče on. Dohvati posudu s vodom, polije vapno — i eto najednom ključanja kao u kotlu. Zatim položi na vruće vapno jaja, i malo poslije imali su začuđeni zidari čime da smire svoje gladne želuce.

Ele: Tko umije — njemu dvije.

Lujo Dorčić.

Dječje novine



Rat je za sada otklonjen. Kad smo prije mjesec dana izdavali naš list sve smo se bojali da će — dok drugi broj izide — već po cijelom svijetu bijesniti rat. Položaj je u svijetu bio veoma napet. Nijemci su zaposjeli Čeho-Slovačku, Mađžari i Poljaci su ugrabili Ukrajinu, Hitler je odnio Memel, Talijani su ušli u Albaniju, a male su se države grdno prepale bojeći se za svoju slobodu.

Sve je izgledalo da Nijemci i Talijani ne će stati na po puta, nego da će početi i dalje osvajati male državice. Svaki se je dan očekivalo da će Nijemci ući u Danzig i oduzeti Poljskoj izlaz na more.

Ali u to se digao na noge sav poljski narod.

»Nijesmo mi Česi, da ćemo se samo tako olako dati pregaziti od Nijemaca. Ni jedne stope zemlje ne damo bez krvi,« rekoše Poljaci, a da dokažu, da to misle i ozbiljno dignuli su na noge milijun i po dobro opremljenih vojnika i poslali ih na njemačku granicu.

Sada su se i Nijemci predomislili, pogotovo, kad su još Engleska i Francuska izjavile da će braniti poljsku slobodu, pa su ušutjeli. Sada se više ne govori o zaposjedanju ove ili one zemlje, nego svi govore samo o miru. Čini se dakle da je nekada dobro pokazati kome zube.

Hvala Bogu da je sve tako dobro završeno, jer da je došao rat, taj bi bio tako strašan, tako grozan, kako-

voga svijet ne pamti. A stradala bi opet nejkaka djeca, žene i majke.

Engleski kralj otplovio je u Ameriku da pohodi Kanadu. Kanada je također engleska zemlja, koja priznaje engleskoga kralja, iako ima svoju samostalnu vladu. Ima tako više engleskih država, koje se zovu dominioni. Te su države u svemu samostalne, ali su ipak u najtješnijoj vezi s engleskom majkom zemljom i nad njima vrši vlast engleski kralj. Ti su dominioni: Južna Afrika, Australija, Indija i Kanada. U Kanadi su engleskoga kralja dočekali s velikim oduševljenjem.

Kinezi još uvijek ratuju. Kad je Japan prije dvije godine udario na Kinu računao je da će je u najkraće vrijeme pobijediti i osvojiti. Osvojio je, istina, mnogo zemlje i porušio mnogo gradova, ali Kinezi nijesu poklekli. Bore se, čas napadaju, a čas se brane i Japanci imaju grdne muke u zaposjednutoj zemlji, jer nikad ne znaju, kad će dobiti nož u leđa. Japan se je već istrošio dugim ratovanjem i najradije bi sklopio mir, ali Kinezi ne misle nato. Sve bi moglo da još i zlo po Japance završi. Čuje se naime da se je u kineskoj luci Kurlangsu skupilo veoma mnogo engleskih, francuskih i američkih ratnih brodova.

U Engleskoj dosada nije bilo vojne dužnosti. U vojsku je išao samo onaj, tko je htio. Tko nije htio služiti ostao bi kod kuće. Sada je međutim i Engleska uvela vojnu dužnost i odsada

će i mladi Englezi morati, svi bez razlike, služiti vojsku. Engleska je to učinila, jer se je bojala nenadanog napadaja Njemačke i Italije.

Knez namjesnik Pavle bio je u Rimu, gdje je pohodio papu i talijan-

skoga kralja. Bio je dočekan veoma srdačno. Talijanske novine pišu da je taj doček najbolji dokaz, kako iskreno i nerazorivo prijateljstvo vlada između Jugoslavije i Italije i nakon što su talijanske čete ušle u Albaniju.



Otac: Prestani već jednom s tim tvojim pitanjima!

Jurić: Molim te, oče, samo da te još nešto pitam!?

Otac: No, pa dobro! Dakle samo još ovo jedno pitanje! Da čujem.

Jurić: Reci mi, tko će pokopati posljednjeg čovjeka, kada umre?

Jurić pita učitelja: Molim Vas, gospodine učitelju, ako pčela sjedne na iglu, hoće li igla ubosti pčelu ili pčela iglu?

Jurić: Hajde, Franiću, nabroji mi pet dana u sedmici, ali nemoj spomenuti ni ponedjeljak ni utorak, ni srijedu ni četvrtak, ni petak ni subotu, a niti nedjelju.

Franić: To je nemoguće.

Jurić: Zašto bi bilo nemoguće? Evo: Prekjučer, jučer, danas, sutra i preksutra!

Učitelj je u školi podučavao kako valja najprije razmisliti, a onda početi pisati.

— Što radiš ti, Juriću, prije nego započneš pisati zadaću? — upita on Jurića.

— Grizem olovku — odgovori Jurić.

Učitelj tumači rasčlanjivanje rečenica. Za primjer je dao rečenicu: »Đaci idu rado u školu.«

— Što je u ovoj rečenici riječ »đaci«?

Franić: Podmet.

Učitelj: Vrlo dobro. A kaži mi ti, Juriću, što je u ovoj rečenici riječ »rado«?

Jurić: To je laž! Jer đaci ne idu rado u školu.

Jurić: Koliko je godina našem mačku?

Majka: Dvije godine.

Jurić: A meni?

Majka: Devet godina.

Jurić: Pa kako to da su njemu već narasli brkovi, a meni nisu.

— Majčice, majčice baš sam veseo. Otac se zadjeo o trn i poderao hlače.

— Baš si zloban! Kako se možeš tome veseliti.

— Veselim se, što ću sada od njegovih hlača dobiti ja novo odijelo.

*

Jurić: Molim te, oče, posudi mi svoje pero. Hoću da nešto napišem za »Mali Istranin«.

Otac: Oho? Ti si dakle pisac? No, evo ti pera i crnila.

Jurić: Hvala, oče. Nego daj mi još arak bijelog papira.

Otac: Evo ti.

Jurić: A sad mi molim te, još diktiraj, što da napišem.

*

Učitelj: Kaži mi Juriću, zašto nam služi nos?

Jurić: Da možemo gledati.

Učitelj: Šta? Za gledanje??

Jurić: Nego kako bi Vi, gospodine učitelju, gledali, kad ne bi svoje naočale nataknuili na nos?

*

Jurić: Evo ova olovka je čarobna. Ona piše crno, ali ako ja hoću ona će pisati crveno, zeleno, modro, žuto, kakogod ja hoću.

Franić: To je nemoguće. Hajde onda neka piše crveno.

Jurić uzme olovku i napiše njome na papiru riječ crveno.

(Igra je malo naivna, ali je vesela. Pokušajte tako i vi nasamariti kojega od vaših drugova. To će vam uspjeti dakako samo kod onih, koji ne čitaju »Malog Istranina«).

*

Jurić: Obišao sam cijelo mjesto i sve dućane i nigdje nijesam mogao promijeniti u sitno komad novca što mi ga je dala majka.

Franić: Zaboga, pa koliki je to novac.

Jurić: To je komad od 25 para.

*

Jurić: Zar su Adam i Eva u raj u bili i noću sami?

Vjeroučitelj: Naravno!

Jurić: Pa zar se nijesu bojali tatova?

*

Učitelj pita u školi malog Jurića, koliko je osam više jedan.

Mali Jurić šuti, jer ne zna.

Učitelj nastoji da mu to jasnije predoči, pa mu govori: — Dragi Juriću, pomisli da ti ja darujem osam kokošaka, a zatim još jednu, koliko bi ih ti onda imao u svemu?

— Deset — odgovori Jurić.

— Kako deset? Promisli malko...

— Deset, gospodine učitelju, jer mi imademo kod kuće već jednu kokošku.

Barba Rike

PLATINA JE NAJRASTEZLJIVIJA KOVINA.

Od jedne kocke platine visoke 9 cm može se napraviti nit dugačka 40.000 km, dakle tolika da bi se njome mogla vezati sve okolo čitava kugla zemaljska.

Jurovice ...

U knjigama i nekim našim krajevima zovu taj cvijet »kaćuni«, no u mom ih kraju, tamo preko Učke, zovu »jurovice«, valjda zato što cvatu najviše o Jurjevu. Bilo ih je po našim leđinama mnogo, vrlo mnogo! One su uz mačkice i drugo cvijeće bile najljepši ures naših livada. Šarene, ili kako su kod nas govorili, pikaste, crvene, tamno-crvene, zagasito-crvene, bijele sa gustim, gustim laticama i ugodnim mirisom one su najviše cvale na otvorenom. Nisu se sakrivale u grmlju kao ljubičice ili jagorčike. Oko njih su zujale mušice, leptirići i pčelice. Sigurno su znale zašto ih oblijeću. I dok ostala trava nije bila visoka, jurjevice su svojim rastom natkriljivale ostale biljke, trave i cvijeće, a svojom krasnom odorom i mirisom zaustavljale svakoga tko je mimo njih prolazio, pa tako i nestašne leptire, bumbare, pčelice i mušice! Pastiri, koji bi rano otjerali svoja stada na pašu, okitili bi svoje šešire i kapute jurjevicama, a i djeca, koja su osobito nedjeljama polazila u skitnju, kitila bi se njima, brala ih i mirisala, poput onih malih leptirića. A volili su naše jurovice i stari ljudi, žene i djevojke! Ja nigdje nisam vidio toliko jurovica kao tamo po našim istarskim livadama. Istina ima ih i drugdje možda još i više, n. pr. tamo blizu Save, ali sve su nekako jednakog izgleda i rasta. Gledao sam ih po šumama Fruške Gore, ali nisu bile kao naše onako lijepog izgleda i prijatnog mirisa!

Naše su bile ljepše mnogo ljepše! Bit će zato, jer u našoj sunčanoj Istri ima mnogo više sunca, mnogo više vedrine. I danas rastu naše jurovice po livadama i sjenokošama našim i danas se naša djeca njima kite. Ali mnogi od nas, koji smo ih toliko voljeli u djetinjim danima nismo sretni, da se njima zakitimo, da ih omirišemo, da u njima gledamo proljeće, divno naše istarsko proljeće!

Prikodražan

Naj ...

Najjeftiniji grad u Evropi je Kodan u Danskoj. Stranac koji tamo dođe ne može se dosta načuditi, kako su tamo živežne namirnice jeftine. Gradić Kodan slovi i kao najčišći grad na svijetu.

Najveća knjižnica na svijetu je knjižnica u Washingtonu u Sjedinjenim državama američkim. U popisu knjiga za godinu 1938, što ga je nedavno izdala nabrojeno je ništa manje nego 9,841.494 knjige, a ove će godine taj broj sigurno prekoračiti 10 milijuna.

Najdulja žična željeznica nalazi se u Italiji na Monte Bignone, a duga je 7500 m. Sastavljena je iz tri dijela, pa valja na tri mjesta prelaziti. Najviša pak žična željeznica je ona koja vodi na Zugspitze u Alpama, do visine od 2803 m. Ona zapravo ide samo 1576 m u visinu, jer joj je polazna stanica na brijegu visokom 1200 metara.

Najveselija škola na svijetu. U Mohaču, u Mađarskoj, postoji jedinstvena škola svoje vrste.

Ono što najviše iznenaduje jest činjenica ,da svi mali polaznici te škole, kojima nema više od 6 ili 7 godina, mirno puše cigarete za vrijeme sata. To je, naime, ciganska škola.

Obuka se u toj školi vrši pod vedrim nebom, a pojedini razredi smješteni su u raznim dijelovima velikog vrta, znatno udaljeni jedan od drugoga.

Ne bi se moglo reći, da se učenici i učenice te ciganske škole ne koriste u priličnoj mjeri obukom, koja im se u školi podijeljuje. Osobito se u toj školi polaže važnost na računstvo.

Slabi učenici se kažnjavaju, a jedna od najvećih kazni jest — oduzimanje cigareta. Tom kaznom učitelji postizavaju znatan uspjeh. Što se tiče discipline ne može se reći da je ona bogzna kakova ,kad znamo da se radi o ciganskoj školi.

Mnogi učenici imaju tu povlasticu, da smiju nositi sobom u školu i svoje omiljele instrumente tako da se za vrijeme odmora u toj školi veoma mnogo svira, najviše na violinu, a i pleše, da je milina.



Iz stranih zemalja



Zemlje, koje je progutalo more. Prema tvrdnji učenjaka između Afrike i Južne Amerike prostiralo se nekad u stara vremena kopno, koje je bilo naseljeno prosvjetljenim i bogatim narodima. Ta se zemlja zvala Atlantida, a spominju je i mnogi stari grčki učenjaci. Usljed velikog potresa cijela je ta zemlja propala u dubinu, a preko nje se razlilo more, današnji Atlantski ocean.

Isto se tako protezala na istok od Afrike preko Indijskog i Tihog oceana druga jedna takova zemlja, koju je također u prastaro doba more progutalo. Ta se je zemlja zvala Lemurija. Kad je propala u dubine morske ostale su na površini samo njezine najviše planine. To su današnji otoci Madagaskar, Sumatra, Java, Borneo i cijela Australija. Ako imate u školi zemljovidnu kartu cijeloga svijeta možete se taj lanac otoka lijepo pregledati.

Putujuća knjižnica. U Pragu se uređuje putujuća knjižnica. 1200 najboljih knjiga natovarit će se na autobus, koji će voziti od sela do sela i svagdje će posuđivati čitateljima knjige. Autobus se svakog tjedna vraća natrag u Prag, nakon što je porazdijelio knjige, pa uzme druge knjige i ide opet drugi tjedan na put. Svakako je takva putujuća knjižnica veoma pametna ustanova.

Zemlja bez života. Južno i jugozapadno od gorja Hoggar na kraju Sahare (Sahara je, kako znate, golema pustinja u Africi) nalazi se kraj

koji se zove Tanesraft — zemlja bez života. Tamo zaista nema nikakvog života, jer nema ni kapi vode, ni jedne travke, ni jedne životinje, nego je posvuda sam pijesak i golo kamenje.

Lavovi su se čudili. Hladno vrijeme koje je vladalo početkom svibnja kod naš, nije poštedilo ni sjevernu Afriku. U Alžiru, nedaleko mjesta Dželfa padao je čak i snijeg. To se tamo tako rijetko događa, da tek stariji ljudi pamte kad je zadnjiput padao snijeg. Mali Arapčići s velikim su začuđenjem promatrali te bijele ledene mušice, koje padaju s neba, jer snijega još nikad nijesu vidjeli. A kako su se negdje čudili snijegu lavovi, kojih u onom kraju dosta živi?



Hoće li na svijetu u buduću živjeti divovi? Antropološki zavod u Londonu (antropologija je nauka o čovjeku), ustanovio je dugogodišnjim istraživanjem, da ljudi postaju sve veći. Dosada se je uvijek držalo da je današnje ljudstvo tjelesno sve slabije i manje, a da su naši pradjedovi bili veći i jači od nas. Učenjaci spomenutog zavoda, koji su istražili podatke od 70.000 obitelji, tvrde, da su kod svih tih obitelji djeca bila veća od svojih roditelja. To su ustanovili i neki liječnici u drugim zemljama. Engleski učenjaci na temelju toga kažu, da će za pet tisuća godina ljudi biti po 3 do 4 metra visoki. Bit će to dakle neki svijet divova.

Jedete li rado sira? Da ste bili na nedavnoj izložbi sira u Zürichu u Švicarskoj bili bi imali prilike, da iskušate sve moguće vrste sira. Tamo je bio izložen jedan sir, koji je napravljen godine 1778., te je prema tome star 161 godinu. Predsjednik izložbe okusio je taj sir i izjavio je da je vrlo tečan i da ima divan miris. Švicari su — kako je poznato — izvrsni sirari i švicarski ementalerski sir poznat je po cijelom svijetu.



Kakvom se hranom hrani najviše ljudi? Rižom se hrani 500 do 600 milijuna ljudi. Pšenicom se hrani 400 milijuna ljudi, a drugim vrstama žita 300 milijuna ljudi. Kukuruz je glavna hrana od 200 mil. ljudi. Kumpir je također glavna hrana mnogim milijunima ljudi. U Africi i Arabiji pak mnogo ljudi živi uglavnom od datulja.

Da nema pčela ne bi bilo voća. U nekim voćarstvima pravili su zanimljive pokuse da vide kakovu korist mogu voćarstva imati od pčela. Stabla nekih voćaka sasvim su pokrili gustom mrežom od tzv. platna organtina tako da su sitni kukci mogli doći do cvijeta, ali pčele nijesu mogle kroz platno. Sve su te voćke ostale sasvim bez ploda. Dokazano je da svaka pčela obađe dnevno 4000 cvijetova.

Uzmemo li da u jednoj košnici, odnosno uljištu imade samo 10.000 pčela to znači da te pčele obađu dnevno 40 milijuna cvijetova. Pa ako te pčele oplode samo svaki petstoti cvijet to će jedna košnica oploditi dnevno 80.000 cvijetova. Kad mi ljeti ili na jesen jedemo slatko voće ni ne mislimo tko ima glavnu zaslugu da je voće tako lijepo i krupno izraslo. To su pčelice, marne radilice.

Jedan naš Istranin uredio je u neposrednoj okolici Zagreba krasno voćarstvo, na tzv. Milerovom brijegu i zasadio 9000 najplemenitijih bresaka i 24.000 krušaka. Voćke divno napreduju i on donosi na trg najljepše i najbolje voće. A znate li, kako ga oploduje? U svom je voćarstvu uredio krasno pčelište s nekoliko desetaka košnica. Pčele u tom pčelištu služe samo zato da, lijetajući od cvijeta do cvijeta, oploduju voćke. A uz to dakako stvaraju i mnogo finog meda, pa je korist od njih dvostruka. Kod nas bi se ljudi morali zbilja više baviti pčelarstvom, jer su pčele vanredno korisne. Tako su i naši pradjedovi radili.

Pčelarsko društvo, Rude kod Samobora piše nam: »Vaš časopis je vrlo ugodan za dječju zabavu i dječje štivo, pa je naš upravni odbor zaključio da Vas zamoli da odsad donosite, među ostalim vašim bogatim rubrikama i kratke, sažete pčelarske vijesti i savjete. Pčelarski dopisi u Vašem časopisu bili bi od velikog interesa i za našu djecu i za njihove roditelje. Jer morate znati, da je vaš list u mnogim selima jedino štivo ne samo za djecu nego i za njihove roditelje....«

(Opaska urednika: Ovo iskreno priznanje nas veoma veseli. Biti ćemo zahvalni svakom koji nam pošalje kratkih vijesti i uputa o pčelarstvu, o narodnom gospodarstvu, a ma o svemu što bi moglo biti od koristi našim malim i velikim čitateljima. Tražimo dakle male i velike suradnike. Molimo stoga i vrijedno Pčelarsko društvo u Rudama, da nas počasti kojim prilogom).



Ispravno disanje čuva zdravlje. Ispravnim disanjem možemo odstraniti prejako udaranje srca, glavobolju, besanicu i mnoge druge bolesti. Tko znađe ispravno disati mnogo je izdržljiviji u hodanju, u sportu i kod posla. Kada ste u prirodi, dignite glavu, hodajte uspravno i dišite duboko! Dišite uvijek kroz nos! Najbolja vježba u ispravnom disanju je plivanje, veslanje i razumno trčanje. Tko sjedi ili hoda pognuto udiše premalo zraka. Zato pamтите: kad sjedite ili hodate držite se uvijek ravno!

Od kada ljudi jedu žlicama. U staro doba ljudi nijesu znali što je to žlica. Juhu i rijetku kašu srkali su iz zdjelica, a meso, kruh i ostalu tvrdu hranu jeli su uglavnom rukom. Još u 16 stoljeću jelo se čak i u gospodskim dvorovima golim rukama. Za Napoleona već se jelo žlicama, pa su tako svi njegovi vojnici uz ostalu opremu dobivali svaki po jednu žlicu, koju bi nosili zataknutu za kapom. Mnogi narodi još ni danas ne znaju što je to žlica.



Svijetlo sunca stigne k nama za 8 minuta, od planeta Siriusa za 8 godina od Polarne zvijezde za 47 godina, a s Kumovske slame za 500 godina. To znači da je svijetlo koje mi danas vidimo na tim zvijezdama trebalo 500 godina dok je doputovalo do nas. Ima zvijezda, koje su od naše zemlje toliko udaljene da svijetlo od njih treba čak nekoliko milijuna godina, dok stigne do nas. Brzina svijetla iznosi, kako znamo 300.000 km na sekundu, odnosno za godinu dana 9,460.800,000.000 km. Pokušajte samo zamisliti, kolika je to udaljenost, kad zraka svijetla treba da od nekih zvijezda do nas putuje po milijun godina. U brojkama je to skoro nemoguće napisati.



Kako se liječe životinje? Životinje poznaju ljekovite trave, koje koriste njihovom zdravlju, pa ih jedu, Kokoši, svinje, psi, pa i mačke iziđu u proljeće u polje i traže izvjesne trave, pa ih jedu. To su uglavnom trave, koje sadržavaju u sebi razne vitamine. Vitamini su neke tvari, bez kojih tijelo živućih bića ne može ni rasti ni razvijati se, a ni živjeti. Voće, povrće i neke trave sadrže razne vitamine.

Kad koja životinja ima vrućicu ona se najradije zadržava kraj vode. Malo jede, mnogo pije i leži. Nahladena životinja ide na sunce da se ogrije. Prva je briga ranjene životinje, da očisti ranu, pa je liže, jer slina, kako znamo, desinficira ranu i uništava škodljive bakterije. U zoološkim vrtovima donose čuvari bolesnim životinjama mnogo različitih trava. Životinje onda izaberu među travama one vrsti, koje su za njihovu bolest potrebne.



Najveći dvomotorni aeroplan izgrađuje američka tvornica aeroplana »Curtiss-Wright« (čitaj: Kartis rajt!) Krila aeroplana bit će duga 32 m, trup će biti dugačak 23 m, a visok 5 i pol metra. Težit će 12.000 kg, a s putnicima, gorivom i tovarom 18.000 kg. Letjet će brzinom od 360 km na sat, a moći će se popeti u visinu od 10.000 metara. U njemu će biti mjesta za 38 putnika. Imat će kabine sa dva kreveta, praonice sa zrcalima, brijačnicu, kuhinju i salon za pušenje. Posada aeroplana brojiti će 4 čovjeka.

Bi li bilo moguće zatvoriti Sredozemno more? Sredozemno je more nalik — kako znamo — na veliku jednu baru, koja je otvorena samo sa dvije strane. Na istoku je tjesnac Bospor koji ga spaja s Crnim morem, a na zapadu Gibraltar, koji ga spaja s Atlantskim oceanom. Jedan njemački inženir iz Münchena izradio je nacrt, kako bi se Sredozemno more moglo sasvim zatvoriti, kad bi se zasulo Bospor i Gibraltar. Budući da nakon toga ne bi u Sredozemno more dolazila više voda iz Crnog Mora i Atlantskog oceana, Sredozemno bi se more stalo sušiti. Za najkraće vrijeme morska bi se površina spustila za 200 metara. Na taj bi se način dobilo 2 i pol puta toliko plodne zemlje, koliko je cijela Italija velika. Jadransko bi se more također skoro posvema isušilo, pa bismo iz Dalmacije mogli pješice poći u Italiju. Za sada je to, hvala Bogu, samo plan.

Kolika je težina djece

| | Muške | Ženske |
|----------|----------------|---------------|
| 1 godine | 10.2 kilograma | 9.7 kilograma |
| 2 » | 12.7 » | 12.2 » |
| 3 » | 14.7 » | 14.2 » |
| 4 » | 16.5 » | 15.7 » |
| 5 » | 18 » | 19 » |
| 6 » | 20.5 » | 17 » |
| 7 » | 23 » | 21 » |
| 8 » | 25 » | 23 » |
| 9 » | 27.5 » | 25 » |
| 10 » | 30 » | 27 » |
| 11 » | 32.5 » | 29 » |
| 12 » | 35 » | 32 » |
| 13 » | 37.5 » | 37 » |
| 14 » | 41 » | 43 » |
| 15 » | 45 » | 48 » |
| 16 » | 50 » | 52 » |
| 17 » | 55 » | — » |
| 18 » | 61 » | — » |

TKO IMA BISTRE OČI?



Jurić je slikar. Narisao je dvije jednake slike. Ipak Jurić ne bi bio Jurić, kad ne bi počinio barem nekoliko pogrešaka. Nadite 4 stvari koje jedna slika ima, a druga nema.

NAŠI ČITATELJI IMAJU BISTRE OČI

One dvije slike, koje smo donijeli u prošlom broju našega lista i koje su na prvi pogled izgledale sasvim jednake, a ipak su se jedna od druge razlikovale s 14 raznih sitnica, izvrsno su pozabavile naše čitatelje.

Poštar nam je svakog dana donosio čitave snopove pisama u kojima su nam pojedini naši mladi čitatelji javljali pogreške, na koje su u slikama naišli. Moramo priznati, da nas to uistinu veseli, jer nam dokazuje ne samo da naši čitatelji imaju bistre oči i bistre glave, nego da pomnjivo prate svaku rubriku našega lista.

Sve su razlike na slikama pronašli:

Ivan Biber, Osijek — Marija Sironić, Zagreb — Slavko Kulundić, Pleternica — Rajko Mikac, Senj — Oblaković Stanojka, Sisak — Lavoslav Seljan, Sisak — Crljenica Anica, Sombor — Mira Brun, Sisak —

Božidar Kurtanjek, Križevci — Ivan Arbanas, Novoselec Križ — Marić Svetozar, Nova Gradiška — Rusmir Bosiljka, Sisak — Anica Bezak, Sisak — Josip Fišer, Slav. Brod — Marija Bajić, Oklaj kod Knina — Anka Skender, Pleternica — Gjurgjica Kvažo, Sušak — Petar Riterman, Osijek — Marija Božić Ivanova, Kaštel Stari — Vinka Perišić, Kaštel Stari — Antun Čerkaski, Osijek — Tina Orešković, Sušak — Vojislav Jovanović, Kraljevo — Ivan Veljačić, Bribir — Maks Höfer, Visoko (Bosna) — Liljana Zajiček, Bijela (Boka Kot.) — Ljiljana Filinić, Sušak — Marica Mošić i Volga Štambuk, Selca na Braču — Tomšić Vojislav, Selca na Braču — Marija Nižetić i Dobrila Jakšić, Selca na Braču — Raić Mladen, Metković — Klečić Irma, Sisak — Vicko R. Radovan, Lumbarda — Huruc Paula, Novska — Ljubica Crgonja, Bakar — Vanja Arnautov, Kostrena Sv. Lucija — Jelka Tončić i Nikolica, Vuković — Štefica Katušić, Pleternica — Davor Rogutić, Kraljevica — Blanka Antolković, Ivanićgrad — Ivan Pejnović, Sisak — Nevenko D. Mažibrada, Berane — Marica Čop, Sušak — Emilija Jovanović, Pleternica — Maksimilijan Friš, Sisak — Branko Stojanović, Daruvar — Branko Kuštera, Ugljan — Josip Abramović, Srpske Moravice — Jelka Bermanec, Prelog — Ivan Kresina, Dubrovnik — Branko Ranitović, Daruvar — Škiljan Drago, Manjaves — Josip Graho, Dugaresa — Ines Rogić, Kostreno, Sv. Lucija.

ODGONETKE

ODGONETKE IZ BR. 8

1. Posjetnica: Profesor
2. Ispunjaljka: Vino, Ovan, Lipa, Okno, Svat, Kino, Okov = VO-
LOSKO

3. Zagonetna posjetnica: Slikar, Beograd

4. Ispunjaljka: Top, Oko, Mir, Ivo, Sol, Lav, Ana, Val = TOMISLAV

Isppravno su odgonetnuli: Božidar Grubišić, Šibenik, Draga 721 — Srećko Radetić, Novi Vin. — Lavoslav Seljan, Sisak — Rusmir Bosiljka, Sisak — Kvažo Gjurgjica, Sušak — Tina Orešković, Sušak — Učenici I. razreda više narodne škole, Čepelovac — Vojmir Raukar, Sušak — Mladen Raić, Metković — Branko Marinić, Sušak — Stjepan Grehove, Zagreb — Tonšić Vojislav, Selca na Braču — Ivan Veljačić, Bribir — Maks Höfer, Visoko (Bosna) — Branko Knez, Sušak — Jelka Tončić i Nikolica, Vuković — Davor Rogutić, Kraljevica — Antun Prela, Sušak — Blanka Antolković, Ivanićgrad — Ivan Pejnović, Sisak — Maksimilijan Friš, Sisak — Branko Stojanović, Daruvar — Darko Desati, Valpovo — Josip Abramović, Srp. Moravice — Dubravka Dujak, Sisak — Branko Ranitović, Daruvar — Josip Graho, Dugaresa — Marija i Anka Čoporda, Brezovljani 36.

Osim toga stigle su nam još neke odgonetke, ali su se odgonetači zaboravili odozdo potpisati.

Ponovno upozorujemo čitatelje, da nam rješenja ne šalju na istrgnutim stranicama lista. Svaki primjerak lista valja čuvati i spremati, da se na koncu godine može cijelo godišće čisto i uredno uvezati. Bit će to jedna vrlo lijepa i zanimljiva knjiga s mnogo zanimljivih podataka i lijepa uspomena u starijim godinama.

Nagrađeni: Vojislav Tonšić, Selca na Braču — Drago Škiljan, Manjaves — Jelka Bermanec, Prelog — Ivan Veljačić, Bribir — Liljana Zajiček, Bijela (Boka Kótorska).

»Mali Istranin« izlazi jedamput mjesečno. — Pretplata iznosi 12 dinara na godinu. — Pojedini broj stoji 1 dinar. — a inostranstvo dvostruko.

Uredništvo i uprava nalaze se u Krajiškoj ulici br. 12.

Vlasnik, izdavač i odgovorni urednik: Ernest Radetić, Zagreb, Krajiška ulica 12. — Tiskara C. Albrecht (P. Acinger), Zagreb, Radićeva ulica 26.

Za tiskaru odgovara: Petar Acinger, Zagreb, Radićeva 26

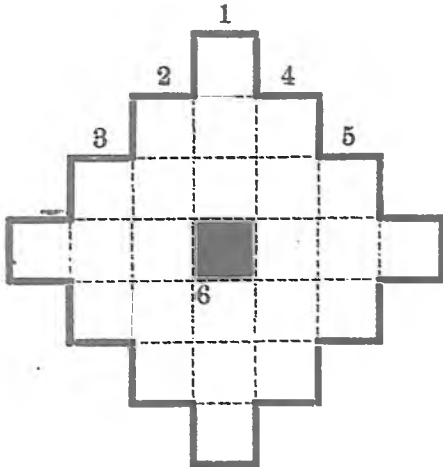
ZAGONETKE

POSJETNICA
(Ivan Veljačić, Bribir)

G. IVAN RADIĆ

Odakle je ovaj gospodin?

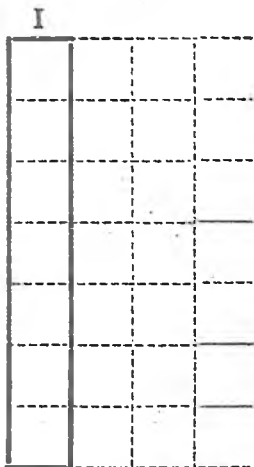
KRIŽALJKA
(Vjekoslav Frlan, Kastav)



- 1 Šiblje u močvari
- 2 Luka na Jadranu
- 3 Spavanje
- 4 Puk
- 5 Upitna šestica (kamo?)
- 6 Slaven

Okomito i vodoravno isto

ISPUNJALJKA
(Ivan Došen, Sušak)



- mjesto u Italiji
- muško ime
- glavni grad jedne sjeverne države
- teška bolest
- živi u vodi
- mužar
- pustinjska životinja

II I-II prijestolnica na Balkanu

ZAGONETNA POSJETNICA
(Dubravka Đujak, Sisak)

BAKA LUNJA

Čudno ime ima ova baka, koja lunja okolo.
Pogodite po kom to ona gradu lunja?

ISPUNJALKA

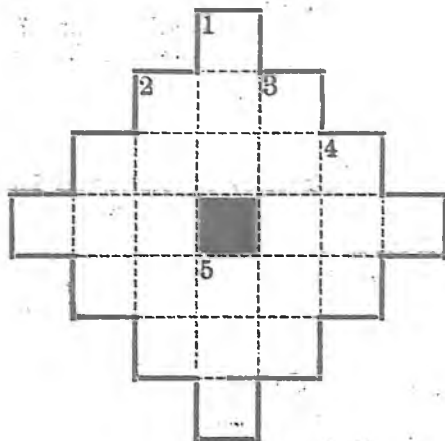
(Vlado Radošević, Krk)

| | | | | | |
|---|--|--|--|--|-----------------------------|
| 1 | | | | | dio ptičje glave |
| 2 | | | | | smočen, pokisnuo |
| 3 | | | | | dizanje mora |
| 4 | | | | | država u Aziji |
| 5 | | | | | dati novac u banku (3 lice) |
| 6 | | | | | malo pile |

Riječi u deblje obrubljenom dijelu daju dva junaka „Malog Isranina“

KRIŽALJKA

(Vjekoslav Frlan, Kastav)



Okomito:

- 1 Sočivica
- 2 Grad u Istri
- 3 Krznaš koji se hrani ribama
- 4 Lice iz općeg potopa
- 5 Dolina

ISPUNJALKA

(Vlado Radošević, Krk)

| | | | | | |
|---|--|--|--|--|------------------|
| 1 | | | | | priča |
| 2 | | | | | grad u Istri |
| 3 | | | | | posuda za vodu |
| 4 | | | | | raširena bilina |
| 5 | | | | | slatkovodna riba |
| 6 | | | | | leti zrakom |
| 7 | | | | | čamci, lađe |

U sredini daju riječi pseudonim saradnika lista „Mali Istranin“